

Seminárna práca – zamyslenie nad komunikovaním štatistiky v médiách

Veronika Pulišová, 386002 (odbor Psychologie – gender studies)

Statistická analýza dat, PSY717

Dátum odovzdania: **1.5.2012**

Masarykova univerzita v Brne, Fakulta sociálných štúdií

Pre svoju prácu som si vybrala článok „Facebook mladým neberie osobný kontakt“, uverejnený 11.2.2010 na známom slovenskom spravodajskom portáli sme.sk. Článok je zhrnutím výskumu on-line správania mladej generácie, ktorý realizovalo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky spolu so Slovenským inštitútom mládeže IUVENTA, a ktorý pre Tlačovú agentúru SITA uverejnil Norbert Vrabc.

Sme.sk vo svojom článku uvádza, že sa nevyskytol prípad, kedy by mladý človek úplne upustil od osobnej komunikácie a dal prednosť on-line životu. Vraj priatelia, ktorých majú mladí ľudia na facebooku, sú väčšinou aj ich priateľmi v skutočnom živote. Podľa sme.sk ďalej z výskumu vyplýva, že mladí sociálne siete vnímajú len ako doplnok komunikácie a nie sú pre nich anonymné a odosobňujúce. Sme.sk tiež uvádza, že mladí trávajú v digitálnom svete čoraz viac času, nadväzujú nové priateľstvá a sociálne siete zohrávajú v ich živote kľúčovú rolu.

Pôvodný výskum Ministerstva školstva a IUVENTY je kvantitatívnym výskumom vyrobeným na základe techniky on-line dotazníka. Výskumu sa zúčastnilo 3350 respondentov vo veku od 13 rokov (prevažne študenti základných, stredných a vysokých škôl). Vzorka respondentov pochádza zo všetkých krajov Slovenskej republiky.

Článok uverejnený na sme.sk nijak výrazne neskresľuje závery výskumu Ministerstva školstva, no autori článku sa dopustili pár chýb či nepresností. V prvom rade je to tvrdenie, že priatelia, ktorých majú mladí na Facebooku, sú väčšinou aj ich priateľmi v osobnom živote. Výskum však potvrdil len to, že takmer dve tretiny respondentov komunikujú väčšinou s ľuďmi, s ktorými sa stretávajú aj v osobnom živote (Vrabc, 2009). O tom, či sú títo ľudia aj priateľmi signifikantnej vzorky, však nemôžeme hovoriť. Táto generalizácia pojmov je zavádzajúca, pretože takáto komunikácia nemusí zákonite spočívať v priateľskom vzťahu komunikujúcich osôb. Podľa môjho názoru by toto tvrdenie muselo byť podložené ďalším výskumom interpersonálnych vzťahov respondentov s komunikujúcimi osobami, ktorý však Ministerstvo školstva a IUVENTA neriešili. Treba však podotknúť, že v samotnom výskume bol v súhrnnej tabuľke o komunikácii cez chat použitý pojem „priatelia“, čo je možno terminus technicus sociálnej siete Facebook, no výskumná otázka sa pýtala aj na iné sociálne siete ako ICQ či Pokec. Na tvrdení o priateľstve medzi on-line komunikujúcimi a osobne sa poznajúcimi skúmanými osobami je tiež zavádzajúca informácia týkajúca sa iba Facebooku, pretože z výskumu vyplýva, že facebookový profil v tom čase využívalo iba 38,27 % respondentov. Tento fakt v článku pre sme.sk nebol spomenutý vôbec.

Navyše, redaktori sme.sk neuviedli ani ďalší záver pôvodného výskumu, ktorý by mohol ovplyvniť tvrdenie o osobnom priateľstve medzi respondentmi a ich on-line komunikátormi: podľa výskumu totiž 48,21% respondentov uvádza ako dôvod príťažlivosti chatovania fakt, že sa môže zoznamovať s novými ľuďmi. (Vrabc, 2009). To znamená, že neosobnému kontaktu a anonymite on-line sveta sa mladí ľudia nevyhýbajú až natoľko, ako to sme.sk tvrdí.

Čo sa ďalej týka on-line komunikácie výskumnej vzorky, sme.sk neuviedli z môjho pohľadu dôležitý bod výskumu – a síce, že iba 54,57% respondentov má pri

využívání internetu úplnou volnost (Vrabec, 2009). Tento fakt mohol ovplyvniť celkové závery výskumu. Vnímanie autonómie zo strany používateľov internetu – v tomto prípade mladých ľudí – môže byť premennou, ktorá ovplyvňuje aj následnú on-line komunikáciu cez sociálne siete, ktorú sa snaží sme.sk v článku vypichnúť.

Tiež tvrdenie, že sa nevyskytol prípad, kedy by mladý človek upustil od osobnej komunikácie, vyznieva mierne skresľujúco. Výskum bol vykonaný na vzorke 3350 respondentov vo veku od 13 rokov (výskum nezverejnil maximálny vek skúmaných osôb), čo nie je ani jedno percento celkovej populácie Slovenskej republiky. Správnejšia formulácia tvrdenia by z môjho pohľadu bola, že medzi respondentmi výskumu sa nevyskytol prípad, kedy by skúmaná osoba upustila od osobnej komunikácie.

Článok uverejnený na sme.sk teda neskreslil výskum do neúnosnej miery, no pár vágnych informácií som v ňom našla. V rozsiahlom pôvodnom výskume Ministerstva školstva SR a IUVENTY by sa našlo ešte množstvo informácií, ktoré mohli ovplyvniť závery uvedené v článku pre sme.sk, no vzhľadom k rozsahu som si vybrala tie vyššie uvedené.

10 bodů.

Úloha novináře při komunikaci výzkumu je hlavně o interpretaci – není možné přetiskovat přesné výsledky. Správně se tedy zaměřujete na interpretující formulace v článku, konfrontujete je s „tvrdými“ čísly a uvažujete, zda jsou interpretace opodstatněné.

Při výtkách k chybějícím údajům v mediálním článku je však třeba opatrnosti. Novinář nikdy nemůže zmínit vše a je třeba uvažovat nad tím, zda bylo vypuštěno něco opravdu podstatného nebo je míra redukce únosná.

ZDROJE:

Sme.sk. (2010). *Facebook mladým neberie osobný kontakt*. Petit Press: Bratislava. Stiahnuté 26.4. 2012 z <http://pocitace.sme.sk/c/5235879/facebook-mladym-neberie-osobny-kontakt.html>

Vrabec, N. (2009). *ON-LINE GENERÁCIA: informácie, komunikácia a digitálna participácia mládeže v informačnej spoločnosti*. Ministerstvo školstva Slovenskej republiky: Bratislava.

Stiahnuté 26.4.2012 z <http://www.scribd.com/fullscreen/26713304>